

La memòria dels exiliats

Diumenge passat el president del Govern va retre homenatge a qui fou president de la República Espanyola, Manuel Azaña, davant la seua tomba al cementiri de Montauban; a les poques hores féu el mateix al cementiri de Cotlliure recordant el poeta Antonio Machado. Diumenge dia 2 de març es compliran també vuitanta anys de la mort de Marcel·lí Domingo, soterrat al cementiri de Terra Cavada de Tolosa. Confio que algú el recorde.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Marcel·lí Domingo Sanjuan, tot i haver nascut a Tarragona (1884) fou tortosí d'adopció tant per la seua activitat com pel seu historial polític. Arribat a Tortosa als 19 anys com a mestre en pràctiques de l'Escola de la Mercè, avui Biblioteca "Marcel·lí Domingo", després obrí una escola laica a Roquetes mentre encapçalava el moviment republicà a les Terres de l'Ebre. Dirigí el periòdic *El Pueblo*, fou regidor de l'Ajuntament de Tortosa (1909) i diputat al Congrés entre 1914 i 1939, amb la interrupció per la Dictadura de Primo de Rivera quan fou detingut i processat. Fundà el Partit Republicà Català (1917) amb Francesc Leiret, Gabriel Aloma i Lluís Companys entre altres i participà en el procés de creació d'ERC, tot i que s'hi deslligà prompte. En proclamar-se la Segona República Espanyola fou nomenat ministre d'Instrucció Pública del govern provisional i després ministre d'Agricultura, Indústria i Comerç. Va promoure la construcció de nombroses escoles, reformà la carrera del magisteri, decretà l'educació conjunta d'ambdós sexes i l'ensenyament del català. Després intentà impulsar la reforma agrària. També dirigí la delegació que, amb Fernando de los Ríos i Nicolau d'Oliver, van convèncer Francesc Macià de desconvocar la República Catalana a canvi d'una autonomia federalitzant que havia de ser singular i limitada a les tres nacionalitats històriques (de fet només es va posar en marxa a Catalunya).

El 1933 fou un dels fundadors d'Esquerra Republicana, que a Catalunya es va presentar com a Partit Republicà d'Esquerra. El 1936 el seu partit formà part de la coalició Front d'Esquerra i fou elegit de nou diputat i nomenat una altra

vegada ministre d'Educació, però l'esclat de la guerra civil féu impossible la seua tasca. Poc abans d'acabar la guerra va marxar com molts altres dirigents a França. Quan es dirigia en tren a Perpinyà per organitzar l'atenció dels exiliats que arribaven de Catalunya, es trobà malament i baixà del tren per ser assistit. Va morir l'endemà, 2 de març de 1939, hom creu que emmetzinat, a l'Hotel Terminus de Tolosa.

A banda de la seua biografia, per a Tortosa, Marcel·lí Domingo ha estat el polític més significatiu que mai hi ha hagut. A les Terres de l'Ebre va guanyar en totes les eleccions i sempre venia per agrair-ho. Idolatrat pels seus seguidors que li foren fidels en qualsevol circumstància fins al punt que s'anomenaven "marcel·liners" en un signe d'identificació amb la persona més que amb el partit. A final de la guerra el poder feixista especialment dominant a Tortosa va fer tot el possible perquè la gent l'oblidés, però no ho varen aconseguir. L'any 1984, l'Ajuntament democràtic va organitzar una sèrie d'actes en commemorar el centenari del seu naixement, retolant una avinguda amb el seu nom que també porta l'Escola de Roquetes, i anys després la nova biblioteca de Tortosa. De tota manera, potser no és suficient. Algú té atenció de la seua tomba a França? Recuperar les seues restes i portar-les a Tortosa seria una bona iniciativa.

Per cert que diumenge, tant a la tomba d'Azaña com la de Machado, Pedro Sánchez va depositar una corona de flors amb els colors de la bandera monàrquica proclamada espanyola pel general Franco i acceptada pel PSOE en pactar amb els postfranquistes la Constitució de 1978, quan abans sempre s'havia manifestat republicà. Al funeral d'Azaña, el Mariscal Pétain, aliat de Franco, pretenia que es cobris el fetret amb la

Mentre fou ministre, Marcel·lí Domingo venia molt sovint a Tortosa; on, a més, la seua germana era l'esposa de l'alcalde Benet Piñana. A la foto, en un acte a l'institut el 1931.

bandera espanyola franquista, a la qual cosa es va oposar la família i l'ambaixador mexicà l'embolcallà

amb la bandera mexicana dient al prefecte francès: "Lo cubrirá con orgullo la bandera de México; para

nosotros será un honor, para los republicanos una esperanza y para ustedes una vergüenza".

CONSULTES EXTERNES / URGÈNCIES / SALA DE PARTS / HOSPITALITZACIÓ / QUIRÒFANS / PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

Clinica Terres de l'Ebre

TORTOSA

Atenció sanitària,
propera i accessible

Plaça 1 d'octubre, 6-B 43500 Tortosa
clinicaterresdebre@salutortosa.cat
977 588 200
 Reserva de visites 977 588 205

Atenció personalitzada per
a mútues i particulars de
les Terres de l'Ebre, el Baix
Maestrat i el Baix Aragó

A Tortosa des de 1945
Sempre al teu servei

Proves diagnòstiques i terapèutiques					
AC	Bloquímica, hematologia i microbiologia	INF	Cures, injectables, vacunes i educació per a la salut	RED	Capil·laroscopia i infiltracions
ALG	Proves d'altèrgia	ME	Revisions esportives per a infants, adults i professionals	RHB	Fisioteràpia i rehabilitació (magnetoteràpia, tens i sol pèvic)
AN	Clinica del dolor	OBS	Ecografia ginecològica, obstètrica i /GIN morfològica, histerosalpingografia, monitoratge fetal i ecografies 4D	SDPI	Radiologia simple i contrastada, mamografia, ortopantomografia, cefalometria i telemetria
AP	Biopsia, citologia i immunohistoquímica	OFT	Biometria, campimetria, retinografia, tomografia de coherència òptica (OCT) i laser YAG		Ecografia abdominal, renovesicoprostatica, cardíaca, mamària, oftàlmica, pediàtrica, muscular i parts toves, osteoarticular, transvaginal i tiroïdal.
CAR	ECG, holter ECG i TA, ergometria i ecocardiografia	ORL	Audiometria, impedanciometria, radiotruquència, fibrolaringoscopia, i potencials evocats auditius	PAF	BAG.
COT	Infiltracions, embenats i enguixats	PNE	Espirometria dinàmica i amb broncodilatació. Polisomnografia		Ecodoplers arterials i venosos (ECIL, ZEISS i ISA)
DER	Crioteràpia i electrocoagulació			URO	Cistoscòpia, fluxmetria, sondatge vesical, dilatacions uretrals i urodinàmica
DIG	Gastroscopia, colonoscopia i polipectomia amb sedació				